

Malatyinszki Szilárd: Előszó – A humán erőforrás-fejlesztés és nevelés felértékelődése a XXI. században

Szent-Györgyi Albert (1893–1986) neve sokaknak ismerős, mint biokémikus kutató, a C-vitamin feltalálója; máig az egyetlen olyan tudós, aki hazai kutatásáért kapott természettudományos Nobel-díjat. Kevesen ismerik azonban azt az énjét, mely szintén nagy hatással volt a társadalomra. Személyisége, nézetei, gondolkodásmódja és közéleti szerepvállalása mind a mai napig értéket jelentenek a fiatalok és az idősek számára egyaránt.

A Kodolányi János Egyetem, fennállása óta (1992-ben főiskolaként alapították), hű névadójához. Kitűnik globális és lokális problémák iránti érzékenysége, amely tettekben is megnyilvánul. Társadalmi szerepvállalása, tettekészsége, rugalmassága alkalmassá tette arra, hogy térségi folyamatok facilitátoraként, segítőjeként is megjelenjen. Így történt, hogy 2004-ben alapította az egyetem (akkor még főiskolaként) az Orosházi Oktatási Központot, majd székhelyi központját is áthelyezte 2017. február 1-jén. Szent-Györgyi Albert hagyatékához (örökségéhez) hasonlóan, a Kodolányi János Egyetem is jelentős oktatás- és térség-szervező erővel bír, és azt a sokszínűséget, melyet az egyetem képvisel, úgy vélem, olvashatják a tudós életútját kutató pedagógusok, érdeklődők is.

Szent-Györgyi Albert mindig a békére törekedett, mindenkinek segíteni próbált, még a háború alatt is, bár antifasiszta, béketeremtő hírében állt. Ő azonban nem szerette a bujkálást, bár folyamatos megfigyelés alatt volt. Minden tudásával, kapcsolati hálójával a magyar népet kívánta védeni.¹

Az emberben, a gondolkodásban rejlő érték a XXI. században folyamatosan felértékelődik. A felértékelődés tárgya kétségtelenül az értéketermelő tudás, a kreatív gondolkodás. Ma, amikor a cégek azt várják, hogy mikor tudják kiváltani a kézi, szalagon végezhető munkákat robotokkal, gépekkel. Ma, amikor emberek százait, ezreit bocsátják el

1 Wisinger I. (2016) A Nobel-díjas kém, Athenaeum Kiadó, Budapest

gondolkodást nem igénylő munkakörökből, ma újra kell értékelnünk az emberi gondolkodást, tudást, kreatív gondolkodást. Az automatizálás, a robotizáció, a digitalizáció mellett az embernek kevés más esélye lesz, mint a gondolkodás, az a gondolkodási képesség, melyet az okostelefonok, informatikai eszközök térhódítása miatt egyesek elveszni vélnek. E remek találmányok azonban az ember által megadott feladatok elvégzésére lesznek képesek; számítási, mechanikus, fizikai problémák megoldására. Lehetnek gyors műveletek, algoritmizálható feladatok, pontos műszaki, technikai kérdések gyors megoldói, de nem fognak maguknak feladatokat adni, és főként nem lesznek képesek célokat kijelölni, összefogni, motiválni, kreatív elmével komplex eredményt alkotni.²

A munkaerő, a minőségi munkaerő jelentősége a vállalkozásokban is megmutatkozik. A multinacionális vállalkozások azon törekvése, mely végrehajtókat, gép mellett dolgozókat, szalagmunkásokat „készítene” az emberekből, egyre inkább csökken. Végzettségünk növekedésével, a gondolkodási képességünk fejlődésével egyre nehezebben viseljük el az unalmas, algoritmizálható, szalagszerű munkákat, és így felértékelődik a munkakör-rotáció, a tudáselemekhez, képességekhez alkotott munkakörök és a karriertervezés jelentősége.³ A magyar ember, a magyar ember leleményessége más népek, nemzetek által még a mai napig is megbecsült. Magam is találkoztam olyan ciprusi vállalkozóval, aki azt mondta, hogy ő csak magyarokkal dolgozik, mert ők megbízhatóak, kreatívak és kedves emberek. A 2017-es statisztikai adatok alapján a Magyarországon működő vállalkozások 99,1%-a volt kis- és középvállalkozás, melyen belül a mikrovállalkozások (10 fő alatti) aránya 94,7%.⁴ E vállalkozások a hagyományos szakemberekből „nőttek ki”, és lettek önállóan termelő, kicsi, működő cégekké. Olyan vállalkozások, melyekben még nem vált külön a HR, a marketing, a termék és/vagy szolgáltatásfejlesztés, a gyártás, az értékesítés, a pénzügy, stb. Itt sok funkciót egyedül – egy munkakörben – lát el a tulajdonos, aki egyben menedzser is.

2 Cséfalvay Z. (2017) A nagy korszakváltás, Kairosz Kiadó, Budapest

3 Miklós P. (2017): A gazdasági munkamegosztástól a társadalmi differenciálódásig – A munkához kapcsolódó értékek kutatástörténetéről, In.: Miklós P.: Értékek és foglalkoztatás – Közép-Európai Monográfiák, Egyesület Közép-Európa Kutatására, pp. 25–35.

4 <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/kkv17.pdf>, 3. p.

E kényszerű polihisztorság fejlődésre készíti a vállalkozót. Ő a kétkezi munkáját ugyanúgy beleteszi vállalkozásába, mint a pénzt, gondolkodását és kreativitását.⁵

Szent-Györgyi Albert komplex gondolkodó volt, kora polihisztora. Az ő komplex természettudományos gondolkodása nem kényszerűségből, hanem tehetségből és szorgalomból fakadt. Nem maradt meg csupán a laboratóriumokban, a kutatás mellett, hanem e mellett sportolt diákjaival, foglalkozott az oktatásüggyel, politikával, az egyetemi és a társadalmi közélet iránt folyamatos és felfokozott érdeklődéssel bírt.⁶

Szent-Györgyi Albert életútjáról sokan, sokféle aspektusban írtak (Pukánszky B. 2014, Ralph W. Moss 2003, Újszászi I. 2014, Szabó T. – Zallár A. 1989, Marton J. 2005, Nagy F. 1993). Ő nem volt hagyományos értelemben vett pedagógus, kifejezett követője sem volt, mégis olyan hatással bírt a pedagógiára, mely kivívta magának, hogy a Magyar Pedagógiai Társaság mint „abszolút pedagógust” mutassa be tanulmánykötetében Hudra Árpád írása nyomán, akit Ádám György akadémikus idézett fel a Kiss Árpád-műhely abszolút pedagógusokkal foglalkozó sorozatának negyedik rendezvényén. „Ádám György úgy látta, hogy Szent-Györgyi a korának, a 20. század közepének gyermeke volt, közéletben, magánéletben, politikai „csapódásaiban” egyaránt, kiemelkedő kreativitással, tele ellentmondásokkal.”⁷

Tanulmánykötetünk nem vállalkozik arra, hogy kutatási módszereit, eredményeit ismertesse – e célt mások már elérték előttünk. Célunk viszont tisztelni az 1948. március 15-én elsőként lett Kossuth-díjas előtt, és megőrizni hitvallását, társadalmi örökségét.

Tanulmánykötetünk célja, hogy átadjuk a társadalomnak mindazt az életigenlést, lelkesedést, modern professzori gondolkodást, melyet Nagyrápolti Szent-Györgyi Albert képviselt.

5 Malatinszki Sz. (2018): A szervezeti fejlődés és emberi erőforrás a kisvállalkozások életében, In.: Mócz D. (szerk.): A képzéstől a munkaerőpiacig – Tanulmányok az emberi erőforrás menedzsment területéről, Kodolányi János Egyetem, pp. 109–115.

6 Pukánszky B: The thoughts of Albert Szent-Györgyi on pedagogy, In: Szerk.: Ilona Újszászi The intellectual heritage of Albert Szent-Györgyi. Szeged: Szegedi Egyetemi Kiadó, 2014, pp. 153–169.

7 Hudra Árpád (szerk.): Abszolút pedagógusaink nyomában, Magyar Pedagógiai Társaság, 2016, pp. 94–98.